

Ministerie van Defensie

Jaarplan 2026

Militaire Luchtvaart Autoriteit

20

26

Voorwoord

In deze tijd van geopolitieke spanningen staat de Militaire Luchtvaart Autoriteit (MLA) voor de uitdaging om niet alleen te voldoen aan de eisen van vandaag, maar ook om de fundering te leggen voor de luchtvaart van morgen. Het jaar 2026 markeert een belangrijk moment: een jaar waarin we onze inzet voor veiligheid, innovatie en samenwerking verder verdiepen en verbreden.

De innovatie binnen luchtvaartsystemen gaat razendsnel. Om ruimte te kunnen bieden aan deze ontwikkelingen is het van belang dat we aan de voorkant worden betrokken. Veranderingen vragen om de juiste aandacht, focus en bovenal om risico-inventarisaties. Ik kan het niet genoeg benadrukken. Inzicht in de risico's zorgt voor versnelling aan de achterkant van het innovatietraject en maakt vermijdbare risico's inzichtelijk.

De samenwerking met onze partners is noodzakelijk om voldoende afschrikwekkend vermogen te hebben, om daarmee de vrede te kunnen bewaken. Voor komend jaar versterken we onze samenwerking met nationale en internationale partners, zowel binnen als buiten de defensieorganisatie. Dit betekent vaker en een intensievere deelname aan projecten binnen EU- en NAVO-verband. Maar ook nationaal met civiele partners zoeken naar verbetering in de samenwerking. De hybride vormen van luchtvaart, waarbij het onderscheid tussen civiel en militair vervaagt, zorgt dat we meer en meer samen moeten maar ook willen optrekken.

Voor al deze ontwikkelingen is meer capaciteit nodig en naar verwachting gaat dat het komend jaar ook worden toegekend. Hiermee kan invulling worden gegeven aan de benodigde versnelling in de luchtvaartsector, zonder dat daarbij ingeleverd wordt op veiligheid. De toetsing van de werkprocessen en daarmee borging van de veiligheid, en gelijktijdig zaken versnellen kan met de beoogde uitbreiding worden gerealiseerd.

Ik wil iedereen bedanken die bijdraagt aan het succes van de MLA. Jullie toewijding, expertise en passie zijn de drijvende kracht achter alles wat we bereiken. Samen maken we 2026 tot een jaar van vooruitgang, veiligheid en innovatie.

Commodore mr. drs. A.A.W.K. Appels

Directeur Militaire Luchtvaart Autoriteit

Colofon

Militaire Luchtvaart Autoriteit

Adres
Koningin Julianalaan 10
2595 AA Den Haag

Postadres
Postbus 20701
2500 ES Den Haag
MPC 58H

Datum
November 2025

Inhoud

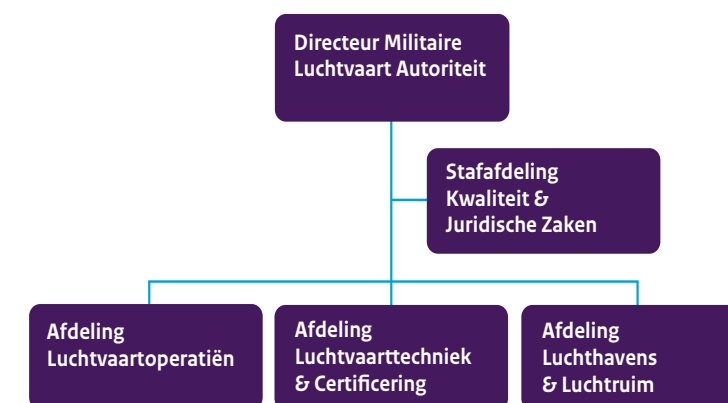
1. Over de MLA	6
1.1 Organogram	7
2. Geplande activiteiten 2025	8
2.1 Toezicht	9
2.2 Richtlijnen en eisen militaire luchtvaartveiligheid	9
2.3 Luchtvaartwet en Wet luchtvaart	9
2.4 Richtlijnen en eisen Air Traffic Management	10
2.5 De wijze waarop de MLA monitort, signaleert en reflecteert	10
2.6 Overzicht voorgenomen onderzoeken	10
2.7 Verbeterdoelstellingen MLA	10
2.8 Samenwerking met andere partijen	11
3. Bijlage	11
3.1 Afkortingen	12

Over de MLA

De MLA is als autoriteit belast met het formuleren van eisen en richtlijnen met betrekking tot de Nederlandse militaire luchtvaartveiligheid. Deze richtlijnen en eisen hebben betrekking op de gehele keten van de militaire luchtvaart, zoals de initiële en blijvende luchtwaardigheid van militaire luchtvaartuigen, opleidingen en luchtvaartinfrastructuur. De bevindingen uit het toezicht kunnen voor de MLA aanleiding zijn om bij te sturen of in te grijpen. De MLA houdt daarnaast toezicht op de implementatie van deze luchtvaartseisen en treedt zo nodig handhavend op. Daarnaast verleent de MLA ondersteuning aan de militaire luchtvaartsector. Dit doet de MLA vanuit haar verantwoordelijkheden en expertise. Tot slot neemt de MLA namens de minister van Defensie besluiten en verricht de MLA handelingen ter uitvoering van de Luchtvaartwet en de Wet luchtvaart.

1.1 Huidige organogram

Ontwikkelingen in het militaire luchtvaartdomein

De geopolitieke ontwikkelingen hebben gezorgd voor een focus op hoofdtak 1. Dit heeft ook zijn weerslag op de MLA. Naast de reeds ingezette ontwikkeling van harmonisatie van internationale regelgeving en systeemgericht toezicht, denkt de MLA nu ook in (inter)nationaal verband na over risicogebaseerd toezicht en implementeert dit stap voor stap. Hoewel de werkzaamheden en de rol van de MLA niet wezenlijk veranderen, heeft de focus op hoofdtak 1 wel extra urgentie gegeven aan een aantal zaken die de MLA al in gang heeft gezet. Dit zijn onder andere het vergroten van de interoperabiliteit en het volwassen maken van de risicomanagementprocessen, zowel binnen de sector als binnen de MLA zelf.

Vergroten interoperabiliteit

De MLA zet in op het vergroten van de interoperabiliteit in het internationale veld van de militaire luchtvaart. Dit betekent dat de werkzaamheden gericht zijn op het erkennen en accrediteren van de andere militaire luchtvaartorganisaties. Hierdoor kunnen zaken als *cross-servicing*, hybride internationale constructies en civiel/militaire constructies effectiever en sneller worden ingericht. Daarnaast worden ook de mogelijkheden in beeld gebracht van een verdergaande samenwerking met en inrichting van civiele luchtvaartorganisaties en luchthavens. Dit heeft ook de aandacht binnen de NAVO en het EU-verband.

Doorontwikkeling systeemgericht toezicht

De militaire luchtvaart is gereguleerd via de Wet luchtvaart en de militaire luchtvaartseisen. Door het toezicht te focussen op het proces van de uitvoering, wordt de toezichtdruk op de organisatie verlicht. Hierdoor komt de focus op het zelfcorrigerend en lerend vermogen van de organisatie te liggen. De MLA bewaakt hierbij of de processen goed doorlopen worden. Daarbij kijkt de MLA of de risico's onderkend worden, of er mitigerende maatregelen genomen worden en of de ondergrens bewaakt wordt. De restrisico's worden op het juiste niveau geaccepteerd. De MLA ondervangt daarbij mogelijke blinde vlekken die in dit proces kunnen optreden en de *normalisation of deviance*. Hiervan is sprake als de afwijking, vaak geleidelijk, de nieuwe norm wordt.

Doorontwikkeling MLA

De MLA zit momenteel in een reorganisatieproces om toekomstbestendiger te worden, met het oog op de versterking van de samenwerking met andere (militaire) luchtvaartautoriteiten in het (inter)nationale militaire luchtvaartdomein. Dit probeert de MLA te bereiken door de regelgeving verder te harmoniseren, door sneller en breder erkenningen uit te voeren van andere autoriteiten en door de waarde van certificaten uit andere militaire luchtvaartssystemen te bepalen. Dit alles om onze eigen militaire luchtvaartsector zoveel mogelijk te faciliteren om met andere buitenlandse sectoren samen te kunnen werken. Denk hierbij aan het gebruik van elkaars reservedelen, het uitvoeren van onderhoud op elkaars vliegtuigen en mogelijk ook het uitwisselen van vliegers. Tevens wijzigt de interne structuur van de MLA om een transparantere scheiding van de regulerende, toezichhoudende en vergunningverlenende verantwoordelijkheden binnen de MLA te bewerkstelligen.

2

Geplande activiteiten 2026

De MLA houdt zich in 2026 onverminderd bezig met de volgende zaken:

2.1 Toezicht

- Continueringsaudits, *scope*-uitbreidingen, inspecties en *quick scans* uitvoeren bij onder andere de *operator*-, onderhouds-, luchthaven-, luchtverkeersleidings- en trainingsorganisaties binnen Defensie.
- Bedrijven buiten Defensie accrediteren die producten of diensten leveren aan organisaties binnen Defensie op het gebied van militaire luchtvaart. De MLA heeft een contract met een externe partij om een deel van de accreditaties te laten uitvoeren. Denk hierbij ook aan hybride constructies waarbij gecontracteerde partijen vliegbewegingen uitvoeren ten behoeve van het trainen van defensiepersoneel.
- Internationale militaire luchtvaartautoriteiten erkennen en ter zake *Implementing Arrangements* afsluiten. De door de MLA erkende buitenlandse autoriteit kan zodoende namens de MLA toezicht houden op organisaties die producten en diensten leveren ten behoeve van de Nederlandse militaire luchtvaart.
- Toezicht houden op het in acht nemen van de geluidsruijnte van de militaire luchthavens en op schietrange de Vliehors op Vlieland.
- Meelopen tijdens oefeningen met als doel het verder verfijnen van de MLA-organisatie en -werkwijze in crisistijd.
- Pilots uitvoeren in samenwerking met Noorwegen om de wederzijdse erkenning zodanig uit te breiden dat vliegers een-op-een uitgewisseld kunnen worden.
- Samen met andere interne toezichthouders actief deelnemen aan het Toezichtberaad. Het Toezichtberaad ontwikkelt gezamenlijke toezichtkaders en legt, waar relevant, gezamenlijk toezichtbezoeken af. Daarnaast delen de toezichthouders mogelijke knelpunten, risico's en goede voorbeelden en wordt via leergangen het kennisniveau verhoogd.

2.2 Richtlijnen en eisen militaire luchtvaartveiligheid

- Interoperabiliteit bevorderen door, in lijn met de Defensienota 2024, te streven naar een harmonisatie van de militaire luchtvaart-regelgeving met andere Europese militaire luchtvaartautoriteiten. Zo worden de *European Military Airworthiness Requirements* (EMAR's) zoveel mogelijk gevolgd.
- Nieuwe regelgeving ontwikkelen inzake innovatieve systemen, zoals *jetpacks* en *loitering munitions*.
- Regelgeving harmoniseren en verbeteren met betrekking tot risicoacceptatie binnen de militaire luchtvaart.
- Implementeren van *Airworthiness in crisis* met als uitgangspunt het *European Military Airworthiness Document 4* (EMAD4) die in samenwerking met de partnerlanden van het Europees Defensieagentschap (EDA) is opgesteld.
- Namens de minister van *Defensie Military Aviation Regulations* (MAR's) opstellen en actualiseren, zoals de uitgifte van de hernieuwde regelgeving op het gebied van luchtwaardigheid, onbemande luchtvaart en luchtverkeersdienstverlening. Ook worden de *Military Rules of the Air* (NLD-SMAR-MilRa) geïntroduceerd.
- *Examiners*-cursussen verzorgen ten behoeve van de toekenning en verlenging van vliegbrevetten voor zowel de bemande als de onbemande luchtvaart.

2.3 Luchtvaartwet en Wet luchtvaart

- Beoordelen of voor vliegtuigen een Militair Type Certificaat (MTC) en een Bewijs van Luchtwaardigheid (BvL) kan worden afgegeven. Bij grote wijzigingen van het type ontwerp van een vliegtuig wordt de wijziging getoetst en het MTC bijgewerkt.
- Uitvoeren van luchtvaartregisteractiviteiten voor nieuw in te stromen vliegtuigen, zoals de F-35, de C-390, de Caracal en drones.
- De minister van Defensie adviseren met betrekking tot militaire luchtvaartwetgeving.
- Beschikkingen, veelal ontheffingen, afgeven ter uitvoering van de militaire luchtvaartwetgeving.

2.4 Richtlijnen en eisen Air Traffic Management

De MLA formuleert richtlijnen en eisen met betrekking tot *Air Traffic Management* (ATM). De MLA werkt hierbij samen met het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) in een gezamenlijke ATM-beleids eenheid. Daarnaast vergt de verdere integratie van de militaire en civiele luchtverkeersleiding in het project 1ATM ook in 2026 de nodige aandacht van de MLA.

2.5 De wijze waarop de MLA monitort, signaleert en reflecteert

- De MLA monitort de militaire luchtvaartsector door *audits* en *quick scans* uit te voeren en voorvalmeldingen te volgen. Daarbij stelt zij zeker dat de nodige (preventieve en correctieve) acties en borging plaatsvinden. Indien nodig vindt intensiever toezicht plaats.
- De MLA monitort wijzigingen in civiele luchtvaart-regelgeving die raakvlakken hebben met de Nederlandse militaire luchtvaartregelgeving. Waar nodig past de MLA de MAR aan via een gecontroleerd proces.
- De MLA voert gesprekken met sleutelfunctionarissen binnen de militaire luchtvaartorganisaties bij aanvang van hun functie.
- De MLA voert interne *audits* uit met het oog op verbetering van haar taakuitvoering.
- Buitenlandse autoriteiten voeren erkenningsaudits uit bij de MLA. Uit deze *audits* volgt of de MLA voldoet aan de op *International Civil Aviation Organisation* (ICAO) gebaseerde *critical elements* die gelden voor militaire luchtvaartautoriteiten. Andersom voert de MLA erkenningsaudits uit bij andere buitenlandse autoriteiten. Het bij elkaar in de keuken kijken kan aanleiding zijn om intern MLA-zaken of zaken rondom het Nederlands *Military Aviation System* (NLD-MAS) anders te organiseren of te reguleren.

2.6 Overzicht voorgenomen onderzoeken

- Binnen het NLD-MAS is de analyse en opvolging van voorvalmeldingen van groot belang. Daarbij geldt dat alle relevante partijen in het NLD-MAS hiervan op de hoogte worden gesteld en dat eventuele verbetermaatregelen worden geborgd. Net als in 2025 is de MLA voornemens om binnen het NLD-MAS in 2026 hier verder onderzoek naar te doen en verder te professionaliseren.
- Uitvoeren van inspecties op luchttransport gevaarlijke stoffen binnen het kader van uitgegeven *Special Permission*, bij vertrek van of aankomst op een Nederlands militair vliegveld. Hiermee controleert de MLA of bekendgemaakt is met welke *non-compliant*-goederen in Nederlands luchtruim wordt gevlogen.
- Ketenonderzoek doen als dit noodzakelijk wordt geacht als gevolg van gelijksoortige constatering in verschillende soorten militaire luchtvaart-organisaties of bedrijven.

2.7 Verbeterdoelstellingen MLA

- Implementeren van de nieuwe organisatiestructuur die is ontworpen naar aanleiding van onder andere het pilotproject Strategische Personeelsplanning (SPP), het spiegelen met andere buitenlandse militaire luchtvaartautoriteiten en de beschikbare personele capaciteit in balans brengen met de toegenomen werklast.
- Risicomanagement binnen de militaire luchtvaart verder vormgeven en verfijnen.

2.8 Samenwerking met andere partijen

- De MLA werkt inhoudelijk veel samen met militaire luchtvaartautoriteiten van andere landen, zowel voor het harmoniseren van regelgeving als voor het faciliteren van het gebruik van producten en diensten van elkaar.
- Op nationaal niveau vindt afstemming en samenwerking plaats met het ministerie van IenW, de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) en Luchtverkeersleiding Nederland (LVNL) aangaande luchtvaartzaken.

Gezamenlijke inzet Toezichtnetwerk Defensie

De toezichthouders en -autoriteiten binnen Defensie werken samen in het Toezichtberaad, dat de komende jaren wordt uitgebreid tot een Toezichtnetwerk. Deelnemers zijn de Beveiligingsautoriteit (BA), de Functionaris voor Gegevensbescherming (FG), de Inspectie Militaire Gezondheidszorg (IMG), de Inspectie Veiligheid Defensie (IVD), het Korps Militaire Controleurs Gevaarlijke Stoffen (KMCGS) en de Militaire Luchtvaart Autoriteit (MLA). De Inspecteur-Generaal der Krijgsmacht (IGK) is toevoerder. Het Bureau Toezicht Defensie (BTD) heeft een centrale rol als coördinerend en adviserend bureau. Het voorzitterstrio bestaande uit de MLA, IMG en IVD, heeft het jaarlijks roterend voorzitterschap. Tot juli 2026 is de MLA de voorzitter, daarna neemt de IVD het over.

De toezichthouders en -autoriteiten zetten samen de strategische lijnen uit, stemmen gezamenlijke thema's af en borgen de verbinding met beleid en uitvoering. Ze werken aan de ontwikkeling van gedeelde toezichtinstrumenten, onze positionering en onze effectiviteit. Het BTD organiseert de Leergang Toezicht Defensie (LTD): een leertraject voor alle toezichtcollega's gericht op verdieping, uitwisseling en versterking van het gezamenlijke toezichtvak.

Komend jaar focussen de toezichthouders en -autoriteiten op thema's die aansluiten bij de (versnelde) gereedstelling voor hoofdtak 1 en de groei van de organisatie. Dit zijn onder andere: bewuste en effectieve toepassing van integraal risicomanagement (IRM) en het voorkomen van *normalisation of deviance*. Om effectief toezicht te houden zetten ze ook in op het ontwikkelen van effectievere toezichtmethoden, het verbeteren van onze informatiepositie en onze relatie met de organisatie.

3

Bijlage

3.1 Afkortingen

1ATM	<i>1 Air Traffic Management</i>
BA	Beveiligingsautoriteit
BvL	Bewijs van Luchtwaardigheid
BTD	Bureau Toezicht Defensie
D-MLA	Directeur Militaire Luchtvaart Autoriteit
EDA	Europees Defensieagentschap
EMAD4	<i>European Military Airworthiness Document 4</i>
EMAR	<i>European Military Airworthiness Requirements</i>
EU	Europese Unie
FG	Functionaris voor Gegevensbescherming
ICAO	<i>International Civil Aviation Organisation</i>
IenW	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
IGK	Inspecteur-Generaal der Krijgsmacht
IMG	Inspectie Militaire Gezondheidszorg
ILT	Inspectie Leefomgeving en Transport
IRM	Integraal Risicomanagement
IVD	Inspectie Veiligheid Defensie
KMCGS	Korps Militaire Controleurs Gevaarlijke Stoffen
LTD	Leergang Toezicht Defensie
LVNL	Luchtverkeersleiding Nederland
MAR	<i>Military Aviation Regulation</i>
MLA	Militaire Luchtvaart Autoriteit
MTC	Militair Type Certificaat
NAVO	Noord-Atlantische Verdragsorganisatie
NLD-MAS	<i>Netherlands Military Aviation System</i>
SMAR	<i>Special Military Aviation Regulation</i>
SPP	Strategische Personeelsplanning

